

Vndecimus
et duodeci-
mus.
Ad finem sili-
de Admi. secti-
onibus.

Decimustertius
et 14.

inferioris dorsi partis, lumborum scilicet uertebrae, flexendi munus concreditum est, ipsaeque ambo duntaxat, illius motus autores sunt. Sed quum horum utrinque unus consistat, & is obliquus donetur fibris, praesentes musculi obliquam quoque flexionem mouentur, prout hic ille uel solus in se colligitur. Sola itaque inferior dorsi pars, proprios musculos flexionis opifices exigit, quorum etiam beneficio media dorsi pars, ipsae uidelicet thoracis uertebrae, quorum corpora sunt excarnea, non nihil inclinatur superioribus scilicet, una cum ceruice, inferioribus uero, simul cum uertebis lumborum inflexis. Quamquam non ineptum fortassis quispiam dixerit thoracis flexioni (quae non nisi uniuerso thorace simul inflexo perficitur) etiam rectos abdominis musculos, thoracem deorsum trahentes, suppetias ferre. Superfuit ad huc enarrationi sex musculi, in utroque latere terni, in exteriori dorsi sede repositi. Vndecimus itaque & duodecimus dorsi mouentium utrobique sunt singuli, & soli duntaxat ex sex adhuc recensendis Galeno cogniti, quantum etiam neque undecimi seu duodecimi (quum par utriusque sit ratio) descriptio nem recte nobis tradiderit. Vndecimus enim, quem in dextro latere, uti duodecimum in altero reponimus, ex longioribus totius corporis est musculis, ab infima namque ossis sacri sede, ad primam usque thoracis uertebrae exporrigitur, illi thoracis musculo natura similis, quem ipsi in exortu, & in lumbis progressu connatum, atque in omnium costarum radicibus, ubi primum a transuersis uertebrae processibus abscedunt, insertionem moliri diximus. Hic enim dorsi musculus, de quo in praesenti sermonem instituimus, ex totius ossis sacri spinarum summo, secundum ipsius longitudinem, & deinde ex spinis quinque uertebrae lumborum, neruo ualidoque admodum principio enascitur, quod illi, quem in tota serie decimumtertium appellauimus, infernitur. At principium id tota quoque ossis ilium interna sede, quae extra transuersam ossis sacri regionem prominet, carnosum omnino educitur, & ut sedes, a qua musculus exoritur, acuta est, ita quoque acuti instar anguli musculus uisitur. Hinc sursum ascendens, atque ueluti dicebam, admodum neruosus crassusque, ab ossis sacri & uertebrae lumborum spinis principium ducens, carnosior paulatim ad externum ipsius latus efficitur, transuersis lumborum uertebrae processibus insertus, ac ueluti teretis musculi imaginem carnosam sede exprimens. Si enim & neruoso ipsius, quod ex spina pendet principio attenderes, latior multo quam profundior dicendus esset, attamen externa ipsius sede laeuis aequalis uel est, interna autem parte, propter suae carnosae partis crassitiam, & neruosae tenuitatem, secundum ipsius longitudinem sinus quodammodo illi incisus uidetur, quo decimotertio nobis enarrando musculo cedit, & locum porrigit. Vbi uero ad undecimam usque thoracis uertebrae conscendit, arcior longe redditus, neque reliquis superiorum uertebrae spinis adeo connatus, sensim ad primam usque thoracis uertebrae angustior redditur, transuersis omnibus thoracis uertebrae processibus innixus, quibus singulis ex interna sua sede, tendit instar ansulae cuiusdam exporrigit, ipsorum processuum apicibus, & ueluti costae cum ipsis articuli termino insertum pari omnino modo, quo quartus hominis thoracem mouens musculus, qui costis singulis tendinem quoque offerebat, uerum is thoracis musculus ab externo ipsius latere eiusmodi tendines remotius a se dispargit. Dorsi autem musculus, non ex altero latere, sed potius ab interna anteriori uel sede tendines emittit, non recto tramite, uerum oblique uersus exteriora sursum expansos. Quemadmodum etiam musculi fibrae, omnes obliquae sunt. Vnde quoque euenit thoracem lumbosque horum musculorum, undecimi scilicet & duodecimi ope, recta, & etiam in latera extendi. Ambobus enim aequae contractis, tota illa dorsi pars, cui praesentes musculi inseruntur, in neutrum latus uergens extenditur, at altero tantum protenso, in ipsius latus spina inuoluitur extensionem experta, quod sane nihil minori negotio, quam ipsa sectio docet. Decimustertius, cui in sinistro latere decimus quartus respondet, atque sub undecimo occultatur, ab illa ossis sacri sede principium obrinet, quae ab ipsius spina ad connexum eius, cum ilium offe pertinet. Atque ut illa sedes sursum ascendens modice lateat, ita musculi huius quoque initium, infima sede acutum est, & latius modice redditum, tandem ad transuersum quintae lumborum uertebrae processum ducitur, & illic reliqua ipsius sede latior redditus, a transuersis reliquarum uertebrae processibus initium ducens, ad undecimam usque thoracis uertebrae spinam conscendit, & gracilior tenuiorque factus, inibi ad undecimam thoracis uertebrae spinam in acutum angulum finitur. Exortus, quem decimustertius musculus ab ossis sacro ducit, sui coniugis exortui contiguus est, quemadmodum etiam per reliquum in altiori progressu praesentes musculi inuicem committuntur. Vtriue enim sese inter spinarum interualla insinuantes inuicem internis lateribus committuntur, tantum mutuo dehiscetes, quanta ligamenti est crassities, quod inter spinarum interualla reponi secundo ab hoc Capite audietur es. Horum musculorum fibrae, ab inferioribus sursum uersus interiora oblique assurgunt, & ex inferiorum uertebrae transuersis processibus,

processibus, & spinarum radicibus enatae, in totam superiorum uertebrae de amplitudinem perpetuo sese inferunt. Quotiescunque igitur utriusque lateris se colligitur, suasque fibras contrahit, lumborum uertebrae, & si quae thoracis utrinque suscepta reperiantur, spinarum ad se inuicem conueniunt, earundemque interguntur adeo, ut simul contracti musculus totam illam spinarum partem, cui committuntur extendant. at altero in se tantum collecto, in obliquum haec dorsi pars selemque illam in semicirculum quodammodo inuolutionem patitur. Decimus sextus, utrinque etiam unus, ab undecima thoracis uertebra ad primam protenduntur, totam spinarum amplitudinem, quae ab ipsarum radice ad apicem sit, amplexantes, & uti postremo loco dicti, omnino carnei, sed ualidissimis admodum intertexti. Hi musculi ad duodecimam thoracis uertebrae, aut ad undecimam, quae suscipitur, tenues sunt, quemadmodum decimotertii quoque ad eandem uertebrae tenuis prorsus uisitur, at sursum exporrecti paulatim crassescunt, quorum thoracis uertebrae spinam ascendunt. hic enim tota sua mole crassiores euadunt, si, denud extenuantur, ut propter primae thoracis uertebrae spinam, parae crassae ad undecimam est, fortiantur. His quoque musculis interualla spinarum optime inibi contigui sunt, quum inter illos, ut & in lumborum uertebrae spinarum praeter membraneum ligamentum a superiori spina, in inferiori porrectum, & respondens, quod inter radium aculnam, & tibiae os ac fibulam, quae haec ossa sunt, haberi dicam. Functio uero horum musculorum potissima est, spinas, quum mutuo colligere, atque ita eam dorsi partem, cui adnascuntur, cum reliquis musculis, ut praesentes musculi inter reliquos dorsi motuum autores, rectis fibris manantur, ita quoque ipsi admodum modice obliquis motibus praesunt.

MUSCULORVM DORSVM MOVENTIUM administratio. Caput XXXIX.

DORSVM mouentium musculorum administrandi ratio est, si huc uelque sectionis nostrae serie obseruaueris. In dorsi parte, illi etiam citra sectionem conspicui sunt, quos cum nominauimus, si uero horum ortum, & insertionem actius condiscere, illos a suis uertebis paruo & acutiori cultello, Deinde tertio a prima thoracis costa liberato, qui transuersis uertebrae processibus, examinabis. In lumborum uertebrae processibus, & septimo quoque transuersum auulla iam sunt, si hominem diuidis, licet quem nos primum in lumbis recensuimus, ac femoris motibus famulare diximus, pro a uertebrae corporibus liberare, & ad coxendicis usque os, a subdito illi nostro lumborum secundus est, dorsi autem mouentium nonus, solis manibus omni ex parte nonus musculus in conspectum ueniat, quem ab ossis ilium & sacri a transuersis lumborum uertebrae processibus, & earundem corporibus, & sacri costa acutiori cultello discindes, eius naturam minusque non oscitanter inuenies, aut caudata simia ad manum sit, primo illum discindes, quem in illis animam neo neruoque principio, a coxendicis ossis elatiori sede enasci conspicias, quique interiora sursum ascendens, ac carnosam auctus substantiam, in superiorum lumborum aliquot thoracis uertebrae corporibus inseritur, dorsi quoque flexionem quam canes in circulum magis, quam homines moluntur. Si enim hunc indaga de lumborum carnibus enarratio, tibi aliquantulo reddetur dilucidior. Hoc igitur de situ utrumque adempto, reliquos duos canibus & hominibus in lumbis communi discindes, ut nonnullam in illis quoque musculis differentiam Galeni intelligendi & mireris pariter, quid Galeno in mentem uenerit, quod subinde aliorum Auerrois dogmata, quod secus corporis humani partes docuissent, quam ipse suas partes obseruauerat. Atque ita demum ipse expendit, quoties propter pietatem ab ipsis locis a ueritate absolis mihi temperem, eorumque uolens nullam mentis similes breuitati parcem. Resupinato igitur iam cadauere, quantum musculi uertebrae, paruo cultello continuo derades, donec illum in omnibus insertionibus. Huius septimus succedet, similiter a uertebrae deradendus. At in hac functione decimiquinti musculi portionem septimi loco abscondas, inuicem enim pertinet.